РІК 1929. Квітень. Ч. IV.

ПЕРЕМИСЬКІ ЕПАРХІЯЛЬНІ ВІДОМОСТИ

Ч. 59/Орд. — Подяка св. Отця за Петрів гріш 1928. р.

На адресу нашого Преосвященого Епископа Кир Йосафата надійшло від Апостольського Престола отсе письмо:

»Державний Секретаріят Його Святости з Ватикану 21. січня 1929, Ч. 77055.

Всесвітлійший і Преосвященний Отче!

З Батьківською зичливістю зволив Святійший Отець приняти Петрів гріш 4800 зл., котру то квоту недавно переслали через Апостольського Нунція добрі вірні Вашої дієцезії, видячи в цім похвальні старання тих синів, котрими вони, під Вашим проводом, намагаються по можности прийти в поміч потребам Апостольського Престола. Ізза цего Його Святість висказує сердечну подяку і Вашому Преосвященству і поодиноким жертводавцям: і взаїмно віддячуючись Батьківською любовою за цю ніжну познаку привязання, уділяє Вам, Вашому Духовенству і Вашим вірним — як запоруку небесних ласк, своє Апостольське Благословення.

А і я, подаючи Вам це до відома тішуся, що можу при тім висказати чувства найбільшої моєї пошани з якою остаю

Вашому Преосвященству відданий

Петро Кард. Ґаспаррі (в. р.)«

Повисше письмо подаємо до відома Всч. Духовенства і поручаємо оголосити його народови в церкві в найблищу неділю, додаючи до цего щиру подяку і від Нас за тамтогорічну збірку.

† ЙОСАФАТ
Епп.

Ч. 1722. — Обовязкове число годин науки релігії в школі.

Преосвященний Секретаріят Епископату Польщі в Варшаві зауділив Епп. Ординаріятови важні дати про обовязуюче, на основі істнуючих державних законів і розпорядків, число годин науки релігії в поодиноких категоріях шкіл. І так

а) У вселюдних школах повинно бути по дві години науки релігії на тиждень у кождій клясі — в семиклясових школах годин 14, VI-кляс. = 12 год., V-кляс. = 10, IV-кляс. = 8, III-кляс. = 6, II-кляс. = 4, I-кляс. = 2 години;

б) в середних загально образуючих школах по дві години тижнево в кождій клясі;

в) в учительських семинарах, на першім курсі 3 год. на прочих по дві години тижнево; трета година придана для першого курсу розпорядком Мін. В. Р. і О. П. з дня 30. мая 1926;

г) у фахових школах:

1. агротехнічних (рільничих, лісових, огородничих) по дві години тижнево на кождім курсі;

2. торговельних (дво = і трилітних) по дві години тижнево;

3. торговельних ліцеях на курсах по одній годині в тиждень;

4. у фахових школах женських, низших, на I. курсі 2. години, на II—III. по одній годині; в школах жін. промислових на I. курсі 2. год., на II—III. по одній годині, на вступних приготовуючих курсах по дві години тижнево;

5. у семинарах для учительок ремесла на курсах I—II. по одній годині, курс III як технічно фаховий науки релігії не має;

6. в господарських семинарах на курсах I—II, по

одній годині, на курсі III-тім як технічно-фаховім науки релігії нема;

7. в семинарах для інструкторок, на курсах I—II по одній годині, на курсі III. як технічно-фаховім науки релігії нема;

8. у технічно-промислових мужеських школах середних, на курсах I—III. по одній годині, на курсі IV. як технічно фаховім релігії нема;

9. в ремісничо-промислових муж., в клясах I—II по одній годині, в клясі III. як технічно-фаховій науки релігії немає;

10. в школах доповняючих (для термінаторів) для хлопців по 1½ год. тижнево з розкладом на три роки, для дівчат по дві год. тижнево з тимсамим розкладом.

Повисше подається до відома Всеч. Духовенства.

Ч. 1723. — В справі звітів відбутих місій:

Поручаєся Всч. ОО. Деканам заподати тут негайно звіти з відбутих місій в 1928 р., як також виказ парохій в яких проєктуються місії на 1929 р.

Всч. ОО. Декани, які ще не прислали звітів з попередних років, числячи від 1923 р., обовязані це чимскорше зробити.

Жертви на гробницю св. Йосафата у відні.

Ніновичі 3 зл., Торки 3, Воля нижна 5, Торгановичі 5, Майдан сінявський 5, Їх Преосвященство Кир Йосафат 50 долярів, Ульвівок 5 зл., Улицко 3'17, Всч. о. Йосиф Хотинецький 5, Блажів 2, Чуква 2, Гуменець 5, Яблінка нижна 6, Загіре руд. 10, Береска 7, Двірці 2.

Жертви на католицьку пресу.

Добра 10 зл., Вірко 4'07, Гаї нижні 9, Жовква 50, Тарнава вижна 4, Ванькова 10, Добрівляни 6, Залокоть 3'50, Кропивник ст. 13, Гійско 6'90, Полкині 3'50, Потелич 25, Кіньське 2'50, Тисовиця 1, Сілець 3'25, Поврозник 10, Вербяни 4'60, Висоцко 8, Яблониця польська 2'07, Мохначка нижна, 2'86, Хлиплі 2'75, Всч. о. Лапічак Віктор 15, Урож 15'66, Красна 5, Хащів 11'35, Горинець 6'54,

Дорогошів вел. 7·15, Волосате 3·15, Жукотин 3, Балигород 11·15, Матієва 5·50, Гломча 3, Яблониця руська 1·50, Грозьова 5·30, Ялин 5, Коростно 5, Устрики дол. 5, Буців 5·49, Мігова 4·51, Посада риботицька 5, Хлівчани 7, Солотвини 10, Лівча 5, Опільсько 12, Телешниця сянна 6, Бібрка 5, Яжів ст. 5, Залуже 2·50, Яворів 8, Селиска ад Яксманичі 5, Щутків 4·60, Полонна 2·16, Всч. о. Коленський Володимир 5, Скварява Нова 15, Поляни 11, Грімно 2·10, Близянка 1·25, Галівка 8, Межибрід 3·37, Жовква 9·15, Радимно 5·52, Дубно 9, Липовець 2·60, Ліщовате 10, Букова 10, Подемщина 5, Лукове 3, Війско 8, Угнів 7·75, Люблинець 11·04, Головецько дол. 2·65, Дністрик дуб. 2, Опарівка 6·50, Головсько 2, Всч. о. Ґуль Петро 2.

ХРОНІКА.

Канонічну інституцію одержали:

Ч. 1259. о. Гура Ярослав — Тяглів.
Ч. 1274. о. Дороцький Йосиф — Маковиско.
Ч. 1567. о. Мазяр Стефан — Загочеве.
Ч. 1656. о. Бугера Іван — Милик.

Завідательства одержали:

Ч. 778. о. Цолта Михайло — Крамарівка.
Ч. 1259. о. Марко Тимотей — Камінка — Старе село.
Ч. 1290. о. Гайдукевич Володимир — Крива (Воловець).

Сотрудництва одержали:

Ч. 1576. о. Яремко Іван — Пруси.

З гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль, дня 15. квітня 1929.

о. Микола Грицеляк
канцлер.

† ГРИГОРІЙ
Епп. Пом.

II. ЧАСТЬ.

Не пустим словом а ділом.

Іде Служба Страстної Седмиці. Цілими днями сидиш у церкві мов прикований. Сидиш, бо чуєш внутрішну потребу перевести час у храмі, бо тобі мило чут сидіти вчитуватися у парамеї, вслухуватись у мельодії страстних, пісень. Перед тобою виступає краса обряду в цілій величі.

В середу відправив ти останню в сім році Преждеосвященну — коби не останню взагалі! Приходить четвер, служба Страстей, по змісту сумна і повна жалоби але на зверх величня. Мовкнуть дзвони. В пятницю серед жалібно-святочного настрою закладаєш плащаницю а далі служення Великої Суботи при гробі Господнім. Смуток і жалоба сповнили твоє серце але жалоба надземська, що рівночасно вливає в душу таємну радість надприродну й немов велить тобі взивати разом зі святим: „O beatum scelus!“

Приходить Воскресна Утреня, перше »Христос воскресе« перед дверми храму а відтак »Плотію...« перед престолом, радісні співи вірних, гомін дзвонів... Чиї уста в силі змалювати красу воскресної пісні, величність обрядів а особливо почування душі, яка розуміючи його форму й зміст немов усе те переживає на собі? І чуєшся пірваним, як колись св. Павло, до неба, чуєш що ти не сам, бо з тобою »Сили небесні невидимо служать...«

Подібне захопленнє почував ти вже нераз, бо обряд твоєї Церкви повен зверхного блеску і внутрішної сили майже в кождому священодійстві. От прим. в часі Йорданського Водосвяття. Ти одягнений у всі ризи під голим небом на ріці в окруженні вірних з трисвічником в руці взиваєш маєстатично: »Велій єси Господи і чудна діла Твоя...« Здається тобі неначе чуєш, як Бог на ці твої слова низпосилає благодать на воду. І тоді чуєш, що ти священодійствуєш, що Ти справді посередник між Богом і людьми....

Кожда св. Літургія, кожда Утреня, Вечірня, майський молебен і и., чи не повні вони чудових символів та мило-звучних мельодій? В них пробивається смуток гріха й

радість відкуплення, богате з містом всесторонне життє Церкви, тайна сила що може душі полонити й підносити їх на вершини моральної звершености. А яке все те гарне, яке миле серцю, яке рідне, своє!

*
* *

Ось де богацтво українських дітей у великій католицькій сімї! Ось де їхні гордощі! — думаєш собі в захопленні, якому нерідко даєш вислів в розмовах зі священиками та світськими. Рівночасно не можеш зійти з дива, як то деякі з твоїх однообрядц'в ба навіть парохіян та клегенько, за марну користь покидають свою церкву і свій обряд і перескакують до чужих. Незрячі, сліпі, не знають що проміняли жемчуги на безвартісний камінь — думаєш про них — а вину приписуєш релігійно-національним противникам та своїм »западникам«, що то намагаються псувати орентальну чисту форму західними домішками й т. п. І тут навіть не замічаєш що падеш жертвою самообману а пустим словом хочеш прикрити вибуялого, застарілого духа нерадивости.

Бо коли ти любиш свій обряд, то якаж тут твоя заслуга? Сю любов впоювала тобі літами Церков, вона показала тобі його красу, навчила значіння змісту, символів, підготовлюючи тебе до високого уряду Христового Служителя.

А твої вірні? Чи знають вони, в чому краса їх обряду? Чи знають йому ціну? Чи розуміють зміст і значіннє Літургії, Утрені, Вечірні й инших служб? Чи вміють співати бодай красші церковні пісні? Чи в храмі справді панує краса форми?

Що? Кажеш, нема на се часу й нагоди? Якже се? А літургічні проповіди! А церковне брацтво! Таж там маєш повну свободу, можеш людей усього навчити. На се вистане година в неділі й свята по вечірні. А шкільна дітвора? Навчи її кілька пісень на рік і кажи хай співають у церкві. Через дітей потрапиш до сердець батьків. Усі тоді заінтересуються обрядом і полюблять його а ти не будеш скаржитися на перебіжчиків.

Не пустим словом а ділом даси свідоцтво, що справа обряду тобі дорога. *П.*

Церковний спів на лекції релігії.

Загально привикли ми розглядати мистецтво (якеби воно не було: малярство, музику, різьбарство і і.) у відношенню до релігії — як средство прикрашення храмів, — або звеличення Богослужень. Безперечно що виконуючи ту задачу, воно служить до звеличення Слави Божої на землі. Належить одначе в мистецтві піднести момент внутрішний, момент що служить до переміни душ людських у храми Божі, що служить до ублагороднення сердець, — і коли так є, то з того згляду мистецтво чи не найбільше служить до зросту Слави Божої.

Із загального поняття: »мистецтво« вибираю тут церковну пісню і підношу її незвичайно велике значіння як чинника виховавчого. Спеціяльно тут хочу на неї звернути увагу, як на виховуючий чинник шкільної дітвори.

Чи дійсно і які симптоми знаходимо у церковнім співі, якіби з нього чинили оруддя виховуюче в руках катихити?

Стверджую що так, і постараюся бодай деякі з них навести та деякими арґументами поперти.

1. Спів взагалі се сила, яка глубоко порушує нашу душу. Сеж найніжнійша мова якою висловлюємо наше почуття. Се мова якою викликуємо усміх радости або сльозу смутку на других. Чиж треба доказувати, що кождий нарід в безконечній скількости ріжних пісень оспівав всі свої пережиття... Повертаючи до св. Церкви -- чиж не знайдемо анальогії до повисшою? Без сумніву так! А радше противно; світські пісні повстали як анальоґія церковних. Перші пісні — були взагалі тільки пісні духовні — звеличуючі Маєстат Божий, або висловлюючі релігійні почування. Вся історія св. Церкви знайшла вислів у пісні. І псальми, і антифони і всі літурґічні пісні... сеж глибокий вислів релігійних почувань, сеж історія св. Церкви і історія Відкуплення. А дальше всенародний церк. спів чиж се не творчість віруючої глибоко порушеної Божими Тайнами душі народу?

Сказане вистарчить щоби ствердити, що церковний спів є висловником почуття віри. Колиж так є, то треба конечно защіплювати любов до нього в серцях шкільної

дітвори і навчити єї давати вислів почуттю віри. Не вистарчить научити дитину на память правд віри. Треба, що так скажу, встромити їх в душу дитини, щоби вона їх відчула і полюбила, хочби і менше зрозуміла. Чиж може бути кращий середник до сього, як пісня оспівуюча дану правду, або що є коментарем, аллюзією до даної правди?

І отсе я уважаю за один з перших важних моментів, що чинять церк. пісню великим виховуючим чинником: єї сила розбуджуюча почуття віри і єї спроможність стати висловником сього почуття. Сей момент промовляє як не мож краще за культивованням церк. пісні серед шкільної дітвори.

2. Спів є важний чинник обєднюючий. Збірний спів учить підпорядкувати свою волю, свою здібність одній волі, одному проводови. І сю важну прикмету треба ріжнож використати, коли візьмемо під увагу життя вірних. Спільна пісня, що пливе із соток і тисячів сердець — перемінює їх в одну громаду, в одну родину. Вони всі обєднюються думкою і чуттям, що їх висловником є дана пісня.

У нинішний час, коли то дявол під ріжними видами понаставляв масу сітий, щоби ловити вірних та відтягати їх від св. Церкви, збірний церковний спів причиниться до закріплення обєднання вірних дітий св. Церкви. До зросту сього почуття єдности, відданости, послуху і довіря — послужить безперечно в тім дусі ведення церк. співу по школах у вел. мірі. А коли сі почування вкоріняться в серці дитини на шкільній лавці, то не так легко вдасться кому небудь їх опісля вирвати із сердець вже як дорослих людий.

3. Спів є великий чинник уморальнюючий завдяки сполуці слова і мельодії.

Тут виховуюче значіння співу чи то збірного чи одиничного чи не найважнійше і, що так скажу, найконкретнійше. Зміст співаної пісні кидає виконавець, чи хор, до уший, до сердець, до умів — відразу соток і тисячів слухачів. Чи богато є таких часописів, чи богато таких проповідників, якіби змогли в прекрасній формі як пісня, в глубокім змісті, при захопленню слухачів проголошувати великі правди св. віри, св. моралі, св. історії? — відразу соткам, тисячам людий?.. Сей аргумент може і вистар-

чив би за всі, щоби ствердити, яка є вага церковного співу, і в наслідок чого як дуже треба його плекати серед шкільної дітвори.

4. Годі є вичислити всі арґументи, попираючі моє твердження сказане на початку.

Додам єще один.

Духовна пісня, пляново ведена, примінена до голосової спроможности і віку дітвори, є важним і дуже конечним чинником оживлюючим лекцію релігії. Специяльно в низших клясах є конечною річию уріжнороднити лекцію релігії, — а що зробить се лучше як пісня, яку дітвора так радо співає? Кожду правду подану на викладі як кріпко попирається і як глубоко втискається в душу і переконання дитини піснию?

До сказаного додам ще коротенько практичну сторінку справи. Хочу подати проєкт, як конкретно братися до діла.

Уважаю що наука церковної пісні безумовно повинна бути нерозлучною частію лекції релігії. Мусить бути однак плян, що призначав би відповідним клясам — відповідні пісні. Сей плян повинен би обіймати 7 кляс вселюдної школи. Рівнож треба розділити пісні, які школа виконує спільно (пр. літурґічні), від пісень плеканих поодинокими клясами на лекціях релігії. В слід за сим є річию конечною видання відповідно уложеного, легкого і дуже дешевого співаничка, який би могли діти набути і який би обіймав матеріял, який належить взяти з дітьми в поод. клясах.

Колиб дитина в шк. році научилася лише шість пісень, то за сім літ науки научиться 42 пісні. Як що до того додамо пісні літурґічні, то по скінченню школи винесе дитина около 50 Пісень.

Навчання церковної пісні, сього важного виховуючого чинника, повинно обняти не тільки міста але і школи по селах. Співанники можуть бути видавані частями до поод. кляс, або по 2—3 кляси, і мають містити пісні, які в них конечно треба научити. Розучені діти у школі — рознесуть сі церковні пісні по домах, де вони певно процвитуть між народом, випруть неодну непотрібну пісню — та стануть правдивим заборолом моралі, віри і народности.

Дрогобич, 20. березня 1929. *о. Северин Сапрун,* катихит.

ПРАКТИЧНА ЧАСТЬ.

Чия втрата?

(Про обовязок реституції).

Дім о. Декана Стефана зароївся від гостей. Прибули усі без виїмку кондеканальні священики не зважаючи на снігові завії, далеку віддаль та ріжні небезпеки гірських доріг зимовою порою. Кождий хотів бути на соборчику, дещо нового почути, порадитись або таки прямо розірватись. Після Служби Божої пішли реферати, дискусія, запити, заяви й т. п. майже під вечір. Опісля неофіціяльна часть соборчика, нетерпеливо всіми вижидана, задержала всіх до пізної ночі.

Для нас інтересний цей соборчик о стільки, що на його офіціяльній і неофіціяльній частинах присвячено було богато часу й слів справі о. пароха Мирона, в якій тойже прохав поради.

»Стара, деревляна церква — оповідав о. Мирон — вже давно не вистарчає моїм парохіянам і вони задумали будувати нову, муровану. Заохочений мною народ почав обильно складати гроші на тацу й збирати між собою а з нагоди різдвяної коляди вплинуло несподівано висше пять тисячів золотих. Двоє, богатий, бездітний ґазда жертвував на ту ціль два морґи поля а одна побожна невіста завіщала при смерти морґ луки. До року звезли ми трохи матеріялу, оплатили пляни й коштосписи і остало нам ще готівки 10.000 золотих. Братися з тим до будови неможливо а тут і народ у гірському селі бідний та хоч як жертволюбивий більше зложити не може. Не лишалося нам нічо иншого, як ждати. В межичасі вислав я до властей проханнє о дозвіл на колєкту й віднісся до односільчан емігрантів в Америці з просьбою о жертви. О скільки все добре піде — міркував я — через рік а найдальше два будуємо церкву. Але що до того часу зробити з готівкою? Провізори напирають, щоби закупити матеріял головно цеглу, яку справді конкуренційно дешево можна було набути а купець потребуючи готівки прямо накидався з товарем. Але я поставив справу инакше. Товару не бракне а може й подешевіє, до часу заки ми зачнемо

будувати. Має лежати в нас хай лучше лежить у фабриканта а наш гріш тимчасом принесе відсотки. Проти волі моїх провізорів визичив я цілу готівку одному нашому купцеви з поблизького містечка очивидно на дуже корисних услівях. Аж тут не минуло пів року як золотий почав хитатися. Відношеннє його до доляра було зпочатку 1:5'18, тепер скочило нагло на 1:6, 1:7.... 1:12 аж вкінци опинилося в теперішнім стані 1:8'89. Разом з тим скочила в двоє ціна товару. Ще в початках, як тільки розпочалася валютова кріза, управитель цегольні давав цеглу за давну ціну — потребував готівки. Але щож і я ще готівки не мав. Треба було ждати більше як пів року поки мине реченець звороту довгу. А за той час ціна цегли скочила більше чим у двоє. Зі слезами в очах платив я за товар, який рік тому не вартував половини. А якими очима гляділи на мене провізори! І мали слушність бо тут ходило о втрату яких 5000 золотих. Тай не на тім кінець, бо провізори з початку висказували хиба своє невдоволеннє але згодом вони почали таки рішучо домагатись від мене звороту пятьох тисяч золотпх до церковної каси а в противному случаю загрозили скаргою до Консисторії. За одно твердять що се виключно з моєї вини потерпіла церква таку значну шкоду, бо вони хотіли сейчас з початку купити матеріял.

Найприкрійше те, що мимо найкрасших намірів за працю і заходи для церкви попав я в таке нещастє. До вини не почуваюся тим менше до обовязку реституції. Всеж таки буду вельми вдячний, якщо Отці кондеканальні дадуть раду й розвяжуть сумніви«.

Почалася дебата. Про деякі подробиці мусів о. Мирон ще раз оповідати. Вкінці присутні почали видавати осуди. Поділилися тут на два табори, як воно впрочім у таких випадках буває в звичаю — на строгих і лагідних судіів.

Строгі казали, що о. Мирон обовязаний шкоду церкві повернути тому, що: 1) якби був грошей не позичив, булаби церква не потерпіла втрати; 2) грошей церковних не вільно давати на позички, бо се заборонене Епп. Ординаріятом і оголошене в Перемиських Епархіяльних Відомостях; 3) о. М. знехтував зовсім гадку провізорів і зробив на власну руку; 4) годі щоби церква терпіла шкоду ізза промахів пароха і т. и.

Лагідні судії звільнили о. Мирона від обовязку покриття втрати церковної каси. — Тут не має по стороні о. Мирона ніякої вини, отже й не може бути бесіди про обовязок реституції — казали вони. О. Мирон мав якнайкрасший намір збільшити церковне майно, спадку валюти не міг передбачити ані їй перешкодити а про заборону Еп. Ординаріяту — як сам каже нічого — не знав. Суд цивільний звільнивби о. М. від реституції без найменшого сумніву. Щоби скріпити свою тезу подавали ще такий арґумент: »Коли справу брати так строго, тоді кождий з нас бувби обовязаний покрити втрати, які потерпіла церковна скарбона наслідком девалюації. А це мало місце безсумніву у кождий церкві з тою хиба ріжницею, що не розходилося о таку велику суму«.

Цей арґумент промовив до переконання многим так сильно, що »строгі« втратили нараз кількох найбільш голосних приклонників а навіть здавалося, що залишать поле бою. Коли нараз о. декан, який дотепер мовчав, піддержав їх: »На мою думку о. Мирон — хай простить за тверде слово — таки до реституції обовязаний. Визичаючи гроші переступив він прецінь виразну заборону Церковної Влади й туг його вина. Незнаннє, а в данім випадку нечитаннє розпорядку в Епарх. Відомостях ніяк не виправдує о. Мирона; це є ignorantia culpabilis. Знати церковні закони й розпорядки обовязаний священик в совісти. Рівнож обовязаний читати Епарх. Відомости, офіц. орган Ординаріяту. Що воно часто буває не так, про те свідчить хочби знана поговірка: »Хочеш зберігти яку тайну перед священиками тоді надрукуй еї в Епарх. Відомостях«. В тім жарті криється сумна правда.

Візьмім на примір, що довжник купець збанкротував і не має з чого віддати довгу. Хто тоді платить? Очивидно о. Мирон. А якщо купець лише половину довгу звернувби а решта пропала — хто цю решту звертає церковній скарбоні? Очивидно о. Мирон. А в нашім випадку, чи не те саме? Довжник звернув гроші, тільки не всі, бо на половину меншу вартість; хто отже платить як не о. парох? Він безсперечно, хочби цивільні суди не знати як його виправдували. Инша річ коли йде о висоту відшкодування. Здається що провізори жадають трохи за богато — вистане звернути ріжницю валюти«. *Вк.*

Розвязка:

Схиляємося на сторону о. декана. О скільки хто з ОО. має иншу розвязку цеї трудности, зволить надіслати єї в цілі евент. поміщення друком.

З КАТОЛИЦЬКОГО СВІТА.

Територія „Cittá del Vaticano" й папські посілости в Римі. — Corriere d' Italia з 19. лютого б. р. подає подрібний опис території, яка на основі найновійшого договору належить до Церковної Держави як рівнож спис будівель, звернених урядом Італії Апостольській Столиці.

1) До держави „Città del Vaticano", над котрою Апостольська Столиця виконує суверенну власть, належать: теперішний Ватикан, Базиліка й ціла площа св. Петра, віцтак терени, які з одної сгорони межують з ватиканськими огородами а з другої з мурами Риму й таким чином творять один комплекс до кінця захисту св. Марти.

2) До движимостей Апост. Столиці поза межами „Città del Vaticano", з привілеєм екстериторіяльности, зі звільненнєм від усяких податків як рівнож права вивласнення на публичні ціли, зістали причислені слідуючі будівлі: Базиліка й палата Лятеранська, Scala Santa, базиліка S. Maria Maggiore і св. Павла поза мурами, палати Castel Gandolfo (віллі Cybo і Barberini), Dataria, Cancellaria, Propaganda Fide, св. Калікста за Тибром, Convertendi, св. Уряд, Вікаріяту Римського, як також усі недвижимости в комплексі між Porta Cavalleggieri, колюмнадою св. Петра, і Borgo Santo Spir. до кінця Gianicolo. Серед тих будівель находяться між иншими головний дім ОО. Єзуїтів і їхні бидинки, колєгія Пропаганди та американська.

3) До категорії недвижимостей, звільнених від податків та права вивласнення однак без привілею екстериторіяльности, належать: Григоріянський Папський університет, Біблійний Інститут, палати злучені з базилікою Дванацяти Апостолів, з церковою св. Андрея і св. Карла, будівлі Інституту Христіянської Археольогії, Інституту Орієнтального, Льомбардського Семинара, Української Колєгії, палата св. Аполінарія враз з церковою як рівнож реколекційний дім.

Площа цеї нової держави виносить всього 44. гектари не рахуючи папських посілостей наділених привілеєм екстериторіяльности в Castel Gandolfo які обнимають рівнож около 40 гектарів.

Дім для священиків емеритів Сандомірської диецезії. КАП доносить, що розпочата перед двома роками будова емеритального дому для духовенства в місті Сандомірі добігає кінця. Треба ще лиш викінчити будинок внутрі, що по обчисленням потреває найдальше до осени. Заслуга в здвигненні цеї будівлі належиться суфраганови еп-пови Кубіцкому, представникови комітету будови та цілого епархіяльного духовенства, яке на повисшу ціль зложило добровільно суму 350. тисяч золотих. Кождий священик зложив пересічно 1200 золотих. Дім буде міг вигідно примістити 20. священиків не вчисляючи гостинних кімнат, мешкань для служби, спільної їдальні, каплиці й т. п.

Які книжки мають найбільший попит в Росії? — Щоби відповісти на це питаннє, комуністи перевели спеціяльну анкету, яка ствердила, що найбільшою почитністю втішаєтьея література окультистична. На другому місці стоять книжки змісту богословського. Св. Письмо та твори Отців Церкви, яких в Совдепії не вільно видавати розходяться найбільше, очивидно в старих накладах. За ілюстровану біблію платять там 75. рублів в золоті.

Покязуєтьcя, що притиснена звіринними інстинктами душа людини не почуваєтьcя ніколи вдоволеною в такому стані а пізнавши раз ріжницю між тим що гарне і гидке, все таки стремить до того що гарне.

Відважна відозва польського священика до своїх земляків на Шлеську Німецькім. — О. Іван Мельц, парох Старого Козля на Шлеську Опольськім, відомий оборонець польського люду в Німеччині проголосив 8. марта б. р. відозву до своїх земляків що живуть на території Німеччини п. з. »Більше почести для наших рідних святих«! О. Мельц не будучи вузьким націоналістом вважає однак природним і справедливим, аби кождий почитав передовсім своїх рідних святих, до яких належать на Шлеську св. Яцко, блаж. Чеслав і блаж. Бронислава зі славної родини Ордовонжів. Відозва о. Мельца кінчиться такими словами:

»До почитання святих належить призиваннє їх заступництва у Бога. Призиваймо наших святих о поміч в обороні того, що нам наймилійше після спасення душі: нашої польської народности, нашої матірної мови! Тої мови, котрою вони самі розмовляли, в котрій на Шлеську Еванrелиє голосили, на якій Богу пісні співали! Тої мови, що перша звеніла з християнських уст на Шлеську, на якій найперше почитано тут правдивого Бога а яка тепер є витиснена аж на останній скравок Горішного Шлеська. Наші вороги хотять вповні її загладити, невірні діти народу покидають її для марної користи або з боязни перед людьми, вона готова зовсім вимерти, як що Небо нам не поможе. Бо сама тільки людська сила не здержить того нещасного розвою, що його провадить на загладу того що польське в межах німецької держави політика без серця. Благаймо отже наших Святих, хай молять Всемогучого і Вседоброго Бога, Отця всіх народів, щоби недопустив до того, аби наша улюблена польська мова тут вимерла».

Гарний примір польського учительства з Лодзі. — „Przegląd Katolicki“ з 24. марта б. р. доносить, що учительство фабричного міста Лодзь, яке є в подавляючій більшости релиґійне, відбуло в біжучім великім пості духовні вправи. В каплиці СС. Уршулянок голошено науки для учительок в числі около 400. осіб а в каплиці духовної семинарії для учителів. Учасники ходили пильно на всі духовні науки, хоч були зайняті в школах а відтак усі приступили до св. Причастя.

ОГОЛОШЕННЯ.

Яків Рудницький, архітект, конц. будівничий, бувший професор школи будівельної, заприсяжений знаток судовий для справ будівельних в Перемишлі ул. св. Йосифа 16 — просить цею дорогою о згляди Всеч. Духовенства.

Виготовлює пляни й кошториси на церкви, дзвінниці, приходські будинки, школи, народні доми, читальні, пе-

реводить оцінку будинків, принимає керму над веденнєм будови й усякого рода архітектурно - будівельні роботи.

ВІДОЗВА!

До Всеч. ОО. Катихитів!

Кружок Катихитів в Перемишлі, одинока організація станова священиків-катихитів в дієцезії числить несповна десяток членів. Через те не може він розвинути ширшої діяльности ані як слід сповнити вложених на него статутом обовязків. Оживлення діяльности кружка можливе тільки при збільшенні числа членів. Тоді можна буде уряджувати спільні сходини з рефератами, обговорити актуальні справи шкільних підручників для науки релігії, методів навчання, релігійно-морального ведення дітвори, порозумітись в неодній важній справі, засягнути поради тощо.

З уваги на конечну потребу такої організації підписаний виділ звертається отсим до всіх ОО. Катихитів Перемиської Епархії з просьбою вписатись в члени Кружка. Членська вкладка виносить 3. зл. річно. Після поповнення числа членів будуть найдальше в маю скликані заг. збори, яких реченець буде поданий окремо до відома. Адреса Кружка: Перемишль, пл. Чацького 12, канц. Еп. Консисторії.

За Виділ Кружка Катихитів

о. Р. Демянчик
секретар.

о. П. Голинський
голова.

Накладом гр. кат. Еп. Консисторії в Перемишлі.
Друкарня гр. кат. Капітули в Перемишлі.